

LBRIS

We know
books
Coordonator

Mihail Udroi

Judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție

Codul de procedură penală
Comentariu pe articole
art. 1-603

Ediția 4

– revizuită și adăugită –

Editura C.H. Beck
București 2023

Cuprins

Abrevieri.....	IX
Ghid de utilizare.....	XIII

	Art.	Pag.
Partea generală.....	1-284	1
Titlul I. Principiile și limitele aplicării legii procesuale penale.....	1-13	1
Titlul II. Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal	14-28	155
Capitolul I. Acțiunea penală.....	14-18	156
Capitolul II. Acțiunea civilă.....	19-28	187
Titlul III. Participanții în procesul penal.....	29-96	223
Capitolul I. Dispoziții generale.....	29-34	224
Capitolul II. Competența organelor judiciare	35-76	321
Secțiunea 1. Competența funcțională, după materie și după calitatea persoanei a instanțelor judecătorești.....	35-40	321
Secțiunea a 2-a. Competența teritorială a instanțelor judecătorești.....	41-42	341
Secțiunea a 3-a. Dispoziții speciale privind competența instanțelor judecătorești	43-52	349
Secțiunea a 4-a. Competența judecătorului de drepturi și libertăți și a judecătorului de cameră preliminară	53-54	404
Secțiunea a 5-a. Organele de urmărire penală și competența acestora	55-63	413
Secțiunea a 6-a. Incompatibilitatea și strămutarea.....	64-76	460
Capitolul III. Subiecții procesuali principali și drepturile acestora	77-81	527
Capitolul IV. Inculpatul și drepturile acestuia	82-83	552
Capitolul V. Partea civilă și drepturile acesteia	84-85	563
Capitolul VI. Partea responsabilă civilmente și drepturile acesteia.....	86-87	570
Capitolul VII. Avocatul. Asistența juridică și reprezentarea.....	88-96	577
Titlul IV. Probele, mijloacele de probă și procedeele probatorii	97-201	627
Capitolul I. Reguli generale.....	97-103	631
Capitolul II. Audierea persoanelor.....	104-131	852
Secțiunea 1. Reguli generale în materia audierii persoanelor.....	104-106	852
Secțiunea a 2-a. Audierea suspectului sau a inculpatului	107-110	882
Secțiunea a 3-a. Audierea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente	111-113	952
Secțiunea a 4-a. Audierea martorilor	114-124	977

	Art.	Pag.
Secțiunea a 5-a. Protecția martorilor.....	125-130	1067
Secțiunea a 6-a. Confruntarea.....	131	1076
Capitolul III. Identificarea persoanelor și a obiectelor.....	132-137	1078
Capitolul IV. Metode speciale de supraveghere sau cercetare.....	138-153	1089
Capitolul V. Conservarea datelor informatice.....	154-155	1326
Capitolul VI. Percheziția și ridicarea de obiecte și înscrisuri.....	156-171	1347
Secțiunea 1. Percheziția domiciliară.....	157-164	1348
Secțiunea a 2-a. Alte forme de percheziție.....	165-168	1392
Secțiunea a 3-a. Ridicarea de obiecte și înscrisuri.....	169-171	1467
Capitolul VII. Expertiza și constatarea.....	172-191	1485
Capitolul VIII. Cercetarea locului faptei și reconstituirea.....	192-195	1611
Capitolul IX. Fotografiera și luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane.....	196	1621
Capitolul X. Mijloace materiale de probă.....	197	1626
Capitolul XI. Înscrisurile.....	198-201	1628
Titlul V. Măsurile preventive și alte măsuri procesuale.....	202-256	1639
Capitolul I. Măsurile preventive.....	202-244	1641
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	202-208 ¹	1641
Secțiunea a 2-a. Reținerea.....	209-210	1664
Secțiunea a 3-a. Controlul judiciar.....	211-215 ¹	1673
Secțiunea a 4-a. Controlul judiciar pe cauțiune.....	216-217	1697
Secțiunea a 5-a. Arestul la domiciliu.....	218-222	1704
Secțiunea a 6-a. Arestarea preventivă.....	223-240	1732
Secțiunea a 7-a. Încetarea de drept, revocarea și înlocuirea măsurilor preventive.....	241-242	1794
Secțiunea a 8-a. Dispoziții speciale privind măsurile preventive aplicate minorilor.....	243-244	1813
Capitolul II. Aplicarea provizorie a măsurilor de siguranță cu caracter medical.....	245-248	1818
Secțiunea 1. Obligarea provizorie la tratament medical.....	245-246	1818
Secțiunea a 2-a. Internarea medicală provizorie.....	247-248	1828
Secțiunea a 3-a. Dispoziții privind expertizele medico-legale psihiatrice.....	248 ¹	1845
Capitolul III. Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii.....	249-256	1847
Titlul VI. Acte procesuale și procedurale comune.....	257-284	1945
Capitolul I. Citarea, comunicarea actelor procedurale și mandatul de aducere.....	257-267	1946
Capitolul II. Termenele.....	268-271	1996
Capitolul III. Cheltuielile judiciare.....	272-276	2012
Capitolul IV. Modificarea actelor procedurale, îndreptarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite.....	277-279	2026
Capitolul V. Nulitățile.....	280-282	2031
Capitolul VI. Amenda judiciară.....	283-284	2062

	Art.	Pag.
Partea specială.....	285-603 2075
Titlul I. Urmărirea penală.....	285-341 2075
Capitolul I. Dispoziții generale.....	285-287 2076
Capitolul II. Sesizarea organelor de urmărire penală	288-298 2084
Secțiunea 1. Reglementări generale.....	288-294 ¹ 2084
Secțiunea a 2-a. Plângerea prealabilă	295-298 2098
Capitolul III. Conducerea și supravegherea activității organelor de cercetare penală de către procuror	299-304 2107
Capitolul IV. Efectuarea urmăririi penale	305-326 2123
Secțiunea 1. Desfășurarea urmăririi penale	305-311 2123
Secțiunea a 2-a. Suspendarea urmăririi penale	312-313 2145
Secțiunea a 3-a. Clasarea și renunțarea la urmărirea penală.....	314-320 2148
Secțiunea a 4-a. Terminarea urmăririi penale	321-323 2169
Secțiunea a 5-a. Dispoziții privind efectuarea urmăririi penale de către procuror	324-326 2173
Capitolul V. Rezolvarea cauzelor și sesizarea instanței	327-331 2181
Capitolul VI. Reluarea urmăririi penale	332-335 2193
Capitolul VII. Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală.....	336-341 2212
Titlul II. Camera preliminară.....	342-348 2247
Titlul III. Judecata	349-477¹ 2307
Capitolul I. Dispoziții generale.....	349-370 2309
Capitolul II. Judecata în primă instanță	371-407 2378
Secțiunea 1. Desfășurarea judecării cauzelor	371-390 2378
Secțiunea a 2-a. Deliberarea și hotărârea instanței	391-407 2553
Capitolul III. Apelul.....	408-425 2594
Capitolul III ¹ . Contestația	425 ¹ 2646
<i>Capitolul IV²⁾</i>		
Capitolul V. Căile extraordinare de atac	426-470 2658
Secțiunea 1. Contestația în anulare.....	426-432 2658
Secțiunea a 2-a. Recursul în casație.....	433-451 2692
Secțiunea a 3-a. Revizuirea.....	452-465 2767
Secțiunea a 4-a. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate	466-470 2865
Capitolul VI. Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare.....	471-477 ¹ 2901
Secțiunea 1. Recursul în interesul legii.....	471-474 2901
Secțiunea a 2-a. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.....	475-477 ¹ 2924

¹⁾ Conform art. 102 pct. 260 din Legea nr. 255/2013, „Capitolul IV din Titlul III al Părții speciale devine Secțiunea 1 din Capitolul V din Titlul III al Părții speciale”.

	Art.	Pag.
Titlul IV. Proceduri speciale	478-549¹	2983
Capitolul I. Acordul de recunoaștere a vinovăției.....	478-488	2986
Capitolul I ¹ . Contestația privind durata procesului penal.....	488 ¹ -488 ⁶	3082
Capitolul II. Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice.....	489-503	3103
Capitolul III. Procedura în cauzele cu infractori minori.....	504-520	3170
Capitolul IV. Procedura dării în urmărire.....	521-526	3246
Capitolul V. Procedura reabilitării.....	527-537	3253
Capitolul VI. Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri.....	538-542	3289
Capitolul VII. Procedura în caz de dispariție a dosarelor judiciare și a înscrisurilor judiciare.....	543-547	3327
Capitolul VIII. Procedura privind cooperarea judiciară internațională și punerea în aplicare a tratatelor internaționale în materie penală.....	548-549	3335
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	548	3335
Secțiunea a 2-a. Recunoașterea unor acte judiciare străine.....	549	3418
Capitolul IX. Procedura de confiscare sau desființare a unui înscris în cazul clasării.....	549 ¹	3419
Titlul V. Executarea hotărârilor penale	550-601¹	3457
Capitolul I. Dispoziții generale.....	550-554	3458
Capitolul II. Punerea în executare a hotărârilor.....	555-581	3477
Secțiunea 1. Punerea în executare a pedepselor principale.....	555-561	3477
Secțiunea a 2-a. Punerea în executare a pedepselor complementare.....	562-565	3503
Secțiunea a 3-a. Punerea în executare a măsurilor de siguranță.....	566-574	3523
Secțiunea a 4-a. Punerea în executare a altor dispoziții.....	575-576	3570
Secțiunea a 5-a. Punerea în executare a amenzii judiciare și a cheltuielilor judiciare avansate de stat.....	577-578	3575
Secțiunea a 6-a. Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre.....	579-581	3580
Capitolul III. Alte dispoziții privind executarea.....	581 ¹ -596	3588
Secțiunea 1. Condamnarea în cazul anulării sau revocării renunțării la amânarea pedepsei sau a amânării aplicării pedepsei.....	581 ¹ -582	3588
Secțiunea 1 ¹ . Schimbări în executarea unor hotărâri.....	583-588	3606
Secțiunea a 2-a. Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.....	589-591	3667
Secțiunea a 3-a. Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.....	592-594	3691
Secțiunea a 4-a. Înlăturarea sau modificarea pedepsei.....	595-596	3702
Capitolul IV. Dispoziții comune.....	597-601 ¹	3723
Titlul VI. Dispoziții finale	602-603	3761
Bibliografie		3765
Index alfabetic		3783

Art. 1. Normele de procedură penală și scopul acestora

(1) Normele de procedură penală reglementează desfășurarea procesului penal și a altor proceduri judiciare în legătură cu o cauză penală.

(2) Normele de procedură penală urmăresc asigurarea exercitării eficiente a atribuțiilor organelor judiciare cu garantarea drepturilor părților și ale celorlalți participanți în procesul penal astfel încât să fie respectate prevederile Constituției, ale tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, ale celorlalte reglementări ale Uniunii Europene în materie procesual penală, precum și ale pactelor și tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care România este parte.

Corelații legislative: art. 8 C.proc.pen.

Comentariu**Sumar**

1. Codul de procedură penală din 1968.....	5
2. Actualul Cod de procedură penală.....	5
3. Fazele și scopul procesului penal.....	7
4. Normele de procedură.....	7

1. Codul de procedură penală din 1968. Intrat în vigoare în ianuarie 1969, vechiul Cod de procedură penală a trebuit inițial să facă față rigorilor procesului penal ale statului totalitar, pentru ca ulterior, cu multiple modificări, să fie adaptat exigențelor unui stat democratic. Ratificarea în 1994 a CEDO a condus la aplicarea directă în cadrul procesului penal a standardelor europene de protecție, constatându-se numeroase situații în care normele de procedură penală române se aflau într-o vădită contradicție cu jurisprudența CEDO.

2. Actualul Cod de procedură penală. În acest context, actualul Cod de procedură penală adoptat prin Legea nr. 135/2010 (M.Of. nr. 486 din 15 iulie 2010) a avut în vedere crearea unui cadru legislativ clar, previzibil și accesibil tuturor participanților la efectuarea actului de justiție penală. Totodată, legiuitorul s-a preocupat de așezarea procesului penal pe pilonii unor noi principii care, alături de cele clasice, să contribuie la o mai bună înfăptuire a justiției penale cu respectarea drepturilor fundamentale ale omului. Această structură reprezintă nucleul dur al reglementării desfășurării unui nou model de proces penal în cadrul căruia să fie constatate la timp, în mod complet și fără echivoc, faptele care constituie infracțiuni, astfel încât nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, iar orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit legii.

Încă din tezele prelabile ale Codului de procedură penală s-a subliniat că obiectivele actualului Cod sunt:

a) crearea unui cadru legislativ în care procesul penal să fie mai rapid și mai eficient, prin urmare, în mod semnificativ mai puțin costisitor;

b) protecția unitară a drepturilor omului și a libertăților garantate de Constituție și de actele normative internaționale;

c) armonizarea soluțiilor derivate din Codul de procedură penală cu prevederile legilor speciale cu dispoziții procesuale;

d) armonizarea conceptuală cu prevederile actualului Cod penal, o atenție deosebită fiind acordată noii definiții a faptei care constituie infracțiune;

e) reglementarea adecvată a obligațiilor internaționale asumate de țara noastră privind actele normative din domeniul dreptului procesual penal;

f) stabilirea unui echilibru corespunzător între cerințele pentru o procedură penală eficientă, protejarea drepturilor procedurale elementare, dar și a celor fundamentale ale omului pentru participării la procesul penal și respectarea unitară a principiilor care privesc desfășurarea echitabilă a procesului penal.

- 4 Așadar, elaborarea noii codificări a urmărit, *pe de o parte*, asigurarea eficienței procesului penal și definirea limitelor puterilor coercitive ale statului, iar, *pe de altă parte*, garantarea drepturilor părților și ale celorlalți participanți în procesul penal, astfel încât să fie respectate prevederile Constituției, ale tratatelor constitutive ale UE, ale celorlalte reglementări ale UE în materie procesual penală (de pildă, Directiva UE/2010/64 referitoare la dreptul de interpretare și traducere în procedurile penale), precum și ale pactelor și tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care România este parte.
- 5 Această viziune se fundamentează atât pe doctrina națională sau europeană și pe dezvoltările jurisprudențiale ale instanțelor europene, cât și pe analizele psihologice empirice ale lui *Tom R. Tyler*, care leagă respectarea de către public a legii de existența și funcționarea unui sistem de garanții procedurale în cadrul procesului penal (*T.R. Tyler, Why People Obey the Law, Yale University Press, New Haven, 1990, p. 174*).
- 6 În jurisprudența Curții Constituționale s-a arătat că „rațiunea și finalitatea existenței statului se fundamentează pe valorile supreme consacrate prin art. 1 alin. (3) din Constituție, iar printre acestea se numără și dreptatea, care asigură nu doar buna funcționare a statului, dar și încrederea societății în acțiunea acestuia, în speță, în actul de justiție. Raportul juridic dintre stat și cetățean în cadrul unui proces penal este un raport de putere publică, oferind autorităților abilitate competența de a folosi în mod legitim forța de constrângere a statului. Aceasta trebuie realizată în limitele prevederilor constituționale și legale, astfel încât să fie respectate atât procedurile normate prin lege, cât și drepturile și libertățile fundamentale, principiile de drept și valorile supreme prevăzute în Constituție. Orice acțiune a statului, chiar legală fiind, dacă prin finalitatea ei devine injustă/nedreaptă pentru cetățean, trebuie însoțită de un remediu normativ corespunzător în vederea restabilirii stării de dreptate atât în privința persoanei în cauză, cât și pentru societate. Prin urmare, evaluarea acțiunii statului strict dintr-o perspectivă legalistă – subsumată în mod mecanic respectării procedurilor legale – poate duce la o concluzie falaciosă în analiza constituționalității normei juridice. De aceea, ea trebuie realizată și din perspectiva fundamentelor care stau la baza existenței statului. Întrucât valorile supreme consacrate prin art. 1 alin. (3) din Constituție reprezintă garanții juridice fundamentale pentru asigurarea supremației Constituției, rezultă că acestea sunt standarde de referință primordiale în cadrul controlului de constituționalitate a normei juridice și, în consecință, trebuie valorizate în mod corespunzător. Dreptatea este un concept constituțional care, având în vedere natura sa moral-filosofică, nu poate cunoaște în sine o normativizare, dar reprezintă cadrul și măsura acțiunii statului. Societatea, în mod rezonabil, pretinde dreptatea, iar statul, prin autoritățile sale, are sarcina de a o impune și valoriza. Dreptatea este un element intrinsec și inseparabil al fiecărei acțiuni etice care se reflectă asupra drepturilor și libertăților fundamentale. Prin urmare, orice limitare a acestora trebuie însoțită de un set de garanții care să asigure societatea, pe de o parte, că măsura etică nu numai că nu este arbitrară, ci și justă, iar, pe de altă parte, că, în cazul unor erori de

apreciere ale statului, remediul existent este unul apt să corecteze nedreptatea săvârșită” (D.C.C. nr. 136/2021).

Din păcate, obiectivele avute în vedere la elaborarea proiectului noului Cod de procedură penală pot fi anevoios regăsite în actuala arhitectură a normelor procedurale, coerența procedurilor fiind sensibil afectată pe de o parte de modificările semnificative operate prin Legea de punerea în aplicare, iar, pe de altă parte, prin numeroasele decizii ale Curții Constituționale, ori prin intervențiile legislative realizate în principal pe calea ordonanțelor de urgență ale Guvernului.

3. Fazele și scopul procesului penal. Noul model de proces penal presupune o structură cu *patru faze procesuale*: urmărirea penală, camera preliminară, judecata și executarea hotărârilor. Așadar, nu există echivalență între noțiunea de *proces penal* și cea de *procedură penală*; procedura penală este o noțiune mai largă decât procesul penal, incluzând și alte proceduri *postsententiam* (de pildă, procedurile în cadrul cărora se solicită dispunerea reabilitării judecătorești). Deopotrivă, noțiunea de *proces penal* este diferită de cea de *cauză penală*, aceasta din urmă vizând obiectul procesului penal (fapta și încadrarea juridică a acesteia, precum și persoana acuzată).

Scopul procesului penal reprezintă finalitatea urmărită prin desfășurarea procesului penal; astfel, art. 8 C.proc.pen. prevede că procesul penal trebuie să se desfășoare cu respectarea tuturor garanțiilor procesuale ale dreptului la un proces echitabil, astfel încât să fie constatate la timp și în mod complet faptele care constituie infracțiuni, nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, iar orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit legii, într-un termen rezonabil.

Componentele scopului procesului penal sunt:

(i) constatarea la timp și în mod complet a faptelor ce constituie infracțiuni; se dă astfel efect atât principiului operativității, cât și respectării dreptului la un proces echitabil într-un termen rezonabil;

(ii) respectarea principiului aflării adevărului cu asigurarea garanțiilor procesuale privind dreptul la apărare și egalitatea armelor.

4. Normele de procedură. Procedura penală este o materie evolutivă, aflată la cel mai ridicat nivel de tehnicitate avut vreodată în istoria ei, ca urmare a reformei perpetue desfășurate în condițiile unei augmentări a normelor de incriminare, sporirii riscului unor atacuri teroriste, caracterului transnațional al activităților infracționale, dar și a soluțiilor pronunțate de CtEDO și CJUE în materia drepturilor și libertăților fundamentale ori a actelor normative adoptate în cadrul UE, care au urmărit armonizarea standardelor de protecție a unor componente ale dreptului la un proces echitabil.

Normele de procedură penală sunt cele care prevăd regulile de desfășurare ale procedurilor penale (dispoziția sau preceptul), precum și sancțiunile aplicabile în cazul încălcării acestora (sancțiunea).

În doctrină (*Gh. Mateuț*, Procedură penală. Partea Generală, Ed. Universul Juridic, 2019, p. 21) s-a arătat că „din redactarea normelor procesual penale nu lipsește niciodată **dispoziția**, care este cuprinsă în mod explicit, însă celelalte elemente (**ipoteza și sancțiunea**) pot lipsi din formula legii, fiind doar **deduse sau incluse în alte norme juridice** (...) dacă normele de procedură nu se deosebesc esențial de celelalte norme juridice în ceea ce privește **structura logică, formularea tehnico-legislativă și clasificarea** lor, se evidențiază în mod particular prin natura **sancțiunilor** care pot interveni în caz de încălcare a dispoziției

normei de procedură penală. (...) Din punctul de vedere al forței juridice și al sancțiunilor sub care sunt prevăzute, pot fi norme absolut imperative (oneroase sau prohibitive), care conțin o dispoziție de ordine publică a cărei nesocotire atrage întotdeauna sancțiunea nulității sau a decăderii, norme relativ imperative, care sunt prevăzute sub sancțiunea nulității, dar care nu operează decât în situația în care nerespectarea lor a adus atingere unor garanții procesuale, și norme dispozitive sau permissive, care nu determină, în caz de încălcare, nulitatea actului ori decăderea din drepturi, ca sancțiuni procesuale, însă pot atrage aplicarea unei amenzi sau a unei sancțiuni disciplinare”.

- 14 În esență, în procedura penală pot fi distinse următoarele două mari categorii de norme: **normele procesuale** referitoare la actele și/sau măsurile procesuale, și **normele procedurale** ce constituie complementul **celor dintâi norme** și prin intermediul cărora sunt puse în executare actele și/sau măsurile procesuale.
- 15 Normele de procedură nu pot fi reglementate decât de acte normative cu rang de lege [lege propriu-zisă sau ordonanță de urgență, ori norme constituționale sau convenționale (majoritatea cu forță juridică supraconstituțională)], iar nu de acte normative cu caracter infralegal.
- 16 Art. 1 alin. (1) C.proc.pen. califică drept norme de procedură penală nu doar pe cele care reglementează desfășurarea procesului penal sau a procedurilor penale prevăzute în Codul de procedură penală, ci și pe acelea prevăzute de legile speciale care privesc proceduri judiciare în legătură cu o cauză penală aflată pe rolul organelor judiciare, cum ar fi cele stipulate de Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală sau de Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată, ori de legile adoptate în vederea organizării punerii în executare a pedepselor sau măsurilor privative sau neprivative de libertate (Legile nr. 254/2013 sau nr. 253/2013).
- 17 În plus, trebuie avut în vedere și faptul că în procedurile penale pot fi aplicate uneori și normele de procedură civilă dacă nu există o normă de procedură penală care să conțină dispoziții contrare.
- 18 În acest sens, în *D.C.C. nr. 102/2021* s-a reținut că față de dispozițiile art. 2 C.proc.civ. „dispozițiile acestui cod reprezintă procedura comună în materie civilă, aceasta aplicându-se și în alte materii, în măsura în care legile ce reglementează aceste materii nu cuprind dispoziții contrare. Or, aceste prevederi legale trebuie coroborate cu cele ale art. 1 C.proc.pen., conform cărora Codul de procedură penală reglementează desfășurarea procesului penal și a altor proceduri judiciare în legătură cu o cauză penală, fără să excludă incidența altor norme de procedură, cu care se completează în cazul lipsei contrarietății. De altfel, această teză este confirmată de jurisprudența Curții Constituționale, conform căreia dispozițiile Codului de procedură penală se completează cu cele ale Codului de procedură civilă în materia măsurilor asigurătorii. Același raționament juridic este valabil, în mod corespunzător, în ceea ce privește administrarea probelor, care se face conform regulilor specifice materiei juridice corespunzătoare naturii faptelor ce trebuie dovedite, adică potrivit regulilor din domeniul juridic de origine. Prin urmare, *dovada chestiunilor prealabile se face potrivit unor norme procesuale extrapenale*, care pot aparține diverselor ramuri de drept și, prin urmare, pot să prevadă reguli diferite referitoare la admisibilitatea probelor, sisteme de probă diferite, soluții juridice diferite referitoare la sarcina probei și la valoarea acestora etc.”